

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:
22/880-29

Vår referanse:
23/187200 - 15

Sted, dato:
Oslo, 01.12.2023

Politidirektoratets hørings svar - NOU 2023: 13 På høy tid - Realisering av funksjonshindredes rettigheter

Politidirektoratet viser til Kultur- og likestillingsdepartementets høringsbrev 28. august 2023 der NOU 2023: 13 *På høy tid – Realisering av funksjonshindredes rettigheter* ble sendt på høring, med høringsfrist 1. desember 2023.

Politidirektoratet har forelagt høringen for etaten, og har mottatt høringsinnspill fra Sør-Vest, Øst og Oslo politidistrikter, samt fra Politiets fellestjenester. Deres innspill følger vedlagt.

Likestillings- og mangfoldsutvalget slår i sin utredning fast at funksjonshindrede mennesker i Norge ikke får oppfylt sine rettigheter. Det legges for dårlig til rette for at funksjonshindrede kan leve et godt og trygt liv, og for at funksjonshindrede kan oppleve reell likestilling. For å gjøre noe med dette, foreslår utvalget en rekke ulike tiltak på tvers av forskjellige samfunnsområder.

Politidirektoratet stiller seg generelt positive til endringer som innebærer at funksjonshindredes vern og rettigheter styrkes og realiseres. Politidirektoratet har, i likhet med politidistriktene, med utgangspunkt i våre oppgaver og kompetanseområder fokusert på de deler av utredningen som knytter seg til politiets virksomhet. Vi vil i det følgende knytte merknader til utvalgets anbefaling i utredningens kapittel 13 *Samfunnsdeltakelse for funksjonshindrede voksne* der det foreslås at politiets kompetanse om hatkriminalitet mot funksjonshindrede blir styrket og at det blir opprettet egne hatkriminalitetsgrupper i alle politidistrikt.

Politidirektoratets merknader

Politidirektoratet er enig med utvalget om at politiets kompetanse på hatkriminalitet mot funksjonshindrede er viktig for ivaretagelse av funksjonshindredes rettigheter.

Politiets innsats, kompetanse og oppmerksomhet mot hatkriminalitet er styrket de senere årene. Hatkriminalitet har vært et prioritert område for politi og påtalemyndighet siden 2000-tallet, jf. Riksadvokatens prioriteringsrundskriv. Det er Riksadvokaten som har det overordnede ansvar for straffesaksbehandlingen. Det er i tråd med dette iverksatt ulike prosesser og tiltak i politiet og påtalemyndigheten, både knyttet til arbeidet mot hatkriminalitet i stort og i arbeidet med vern av ulike grupper med særskilt vern. Dette omfatter også personer med nedsatt funksjonsevne. Både forebygging, avdekking og straffeforfølgelse er viktig i innsatsen mot hatkriminalitet.

Ved Politihøgskolen (PHS) er det etablert et fagmiljø som bidrar med forskning og etter- og videreutdanning innen forebygging og etterforskning av hatkriminalitet. Tilsvarende er også etablert på fagfeltet kulturforståelse og mangfold. I utdanningene ivaretas perspektiver knyttet til ulike grupper med særskilt vern, herunder personer med nedsatt funksjonsevne.

Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet ble etablert i 2021 og er organisatorisk lagt til Oslo politidistrikt. Bakgrunnen for at det ble lagt til Oslo politidistrikt var at det her var bygget særskilt kompetanse siden etableringen av en egen hatkrimgruppe i 2014. Kompetansemiljøet kan veilede politidistriktene i konkrete saker og mer generelt gjennom deling av kunnskap og informasjon. Kompetansen skal omfatte ulike deler av politiets arbeid; forebygging, etterretning, dialog og tillitsskapende arbeid, etterforskning og påtalebehandling.

Politidistriktene har blitt bedt om å etablere et team som i størst mulig grad favner alle sider ved politiets arbeid mot hatkriminalitet. Teamene skal få opplæring innen hatkriminalitet av det nasjonale kompetansemiljøet og skal selv sørge for videre kompetanseheving i eget distrikt (etter train the trainers-prinsippet). Gjennomføring av nasjonal opplæring har pågått gjennom 2023. Arbeidet som er iverksatt oppfattes å være i samsvar med utvalgets anbefaling om etablering av hatkrimgrupper, gjennom at det legges til rette for kompetanseheving og kapasitetsbygging slik at politidistriktene skal kunne håndtere saker i egen portefølje.

Nasjonalt kompetansemiljø for hatkriminalitet avholdt første nasjonale digitale konferanse 24. oktober 2022. Formålet med konferansen var å gi en grunnleggende innføring i hatkriminalitet i alt fra fenomenforståelse, identifisering og koding av saker til etterforskning og påtale. I løpet av 2023 har alle politidistriktene gjennomført det samme opplæringsprogrammet.

Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet er fra 2023 gitt oppgaver knyttet til videreutvikling av statistikk og analyse av anmeldt hatkriminalitet. I juni 2023 ble det publisert en årsrapport om hatkriminalitet i Norge i 2022. Dette er en ny nasjonal rapport som gir en mer dyptgående oversikt over utviklingen innen hatkriminalitet, enn det som tidligere har latt seg gjøre gjennom den årlige STRASAK-rapporten som omhandler anmeldt kriminalitet og straffesaksbehandlingen på tvers av kriminalitetsområder. Rapporten er publisert på politiets nettside.¹ Hatkriminalitet som rammer personer med nedsatt funksjonsevne kodes særskilt i politiets straffesaksregister, og er gitt omtale i rapporten.

Tiltakene som er listet over er tiltak som hver for seg og samlet har som formål å styrke politiets innsats mot hatkriminalitet. Dette gjelder innenfor alle grunnlagene som er gitt særskilt vern i aktuelle lovbestemmelser i straffeloven, herunder nedsatt funksjonsevne.

¹ Se politiets nettside: <https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/oslo/rapporter/anmeldt-hatkriminalitet-oslo/hatkriminalitet-i-norge-2022.pdf>

Politidirektoratet vil også vise til at det er igangsatt et arbeid for å styrke politiets arbeid med mangfold, likestilling og inkludering. En rekke tiltak er forankret i "*Mangfold, dialog og tillit: Handlingsplan for politiets arbeid (2022-2025)*".²

I arbeidet med planen er det gjennomført dialog- og innspillmøter med organisasjoner og innbyggere fra ulike minoriteter. Møtene har handlet om hvilke erfaringer og forventninger de har i møte med politiet, og om hvordan politiet kan styrke sitt arbeid med mangfold, dialog og tillit. Planen favner arbeidet med mangfold i bredt, men på grunnlag av innsiktsarbeidet er det pekt på flere grupper som tiltakene særlig retter seg mot. Personer med nedsatt funksjonsevne er en av disse gruppene. Det er gjennomført egne møter med organisasjoner som favner ulike typer funksjonsnedsettelse i forbindelse med arbeidet med planen. I disse møtene er det gitt innspill til politiet både om tiltak for å bidra til større likestilling og mangfold overfor personer med funksjonsnedsettelse, både med tanke på

- det interne arbeidet som er rettet mot politiet som organisasjon, ledere og ansatte (rekruttering, kompetanse, ledelse, organisasjonskultur og arbeidsmiljø), og
- det eksterne arbeidet som omfatter politiets oppgaveløsning om hvordan politiet møter innbyggerne på ulike arenaer.

Arbeidet med planen er et langsiktig arbeid for å løfte fokus på mangfold og likestilling i politiet. Det rapporteres årlig på arbeidet gjennom eget vedlegg til politiets årsrapport.

Med hilsen

Kristine Langkaas
Seksjonssjef

Kristin Holter Næss
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - NOU 2023: 13 - På høy tid - realisering av funksjonshindredes rettigheter - Øst politidistrikt

Høringsinnspill - NOU 2023: 13 - På høy tid - realisering av funksjonshindredes rettigheter - Oslo politidistrikt

Høringsinnspill - NOU 2023 :13 - På høy tid - Realisering av funksjonshindredes rettigheter - Sør-Vest politidistrikt

Høringsinnspill - NOU 2023: 13 - På høy tid - realisering av funksjonshindredes rettigheter - Politiets fellestjenester

² Politidirektoratet (2022). <https://www.politiet.no/om-politiet/dokumenter-strategier-og-horinger/strategier-og-planer/>